

Recensie: Lostmovements ★★★***

deSingel Antwerpen
woensdag 30 januari 2019

foto © Raymond Mallentjer

Recensie:

Lostmovements, de solo dansvoorstelling van Marc Vanrunxt en Jan Martens waarin Martens danst, is in deSingel in première gegaan. De productie vat zich het best samen als: matig begin, sterk midden, matig slot. Martens opent en eindigt immers met een lijstje kunstenaars op te zeggen die inspiratie vorm(d)en wat aanvoelt als zelfbevrediging voor en van de eigen sector, terwijl het boekje 'met meer achtergrondinfo' dat ons na de voorstelling in de handen geduwd wordt vooral zelfverheerlijking van het ongemakkelijke soort uitademt. Om kort te gaan: we lezen dat er geen budget was om Els Mondelaers live te laten komen zingen tijdens de voorstelling, maar voor deze (eerder overbodige) publicatie was er kennelijk wél budget!€!

In het eerste stuk komen namen van choreografen zoals Anne Teresa De Keersmaeker, William Forsythe, Koen De Preter, Meg Stuart, Jeanne Brabants, Martha Graham, en Maurice Béjart langs â€“ Louis Quatorze is met stip de vreemde eend in de bijt in dat lijstje â€“ in het tweede worden er artiesten van allerlei pluimage â€“ letterlijk ook â€“ vermeld, maar de link is snel duidelijk: homoseksualiteit.Â Dana International, George Michael, Oscar Wilde, Keith Haring, Elton John, Perfume Genius, Freddie Mercury, Pet Shop Boys ('We all feel better in the dark' wordt ook in de voorstelling geïntegreerd net als 'I don't know what to do with myself' van Burt Bacharach dat Els Mondelaers inzong) en Gerard Reve wiens naam Martens overigens als enige twee keer uitsprekt, zijn er enkele van. Daarna dankt die hen door herhaald 'Thank you' te zeggen. Of hoe privé en artistiek leven elkaar hier kruisen. Net als in de quote van de Amerikaanse fotograaf en homoseksueel Paul Mpagi Sepuya over de dark room in beide betekenissen van het woord die te horen is in de voorstelling.

Wat Lostmovements tamelijk speciaal maakt is dat Martens zich heeft overgeleverd aan de danstaal van Vanrunxt die niet de zijne is. Vanrunxt en Martens kennen elkaar van het conservatorium in Antwerpen, Martens was leerling, Vanrunxt zijn docent. Martens zelf is vooral gekend om zijn heftige, uptempo taal waarbij ritme essentieel is, ook in het eventuele muziekwerk. Bij deze voorstelling volgt ie echter erg 1 op 1 de lijn van de muziek, die van het Poolse requiem van Krzysztof Penderecki uit 1984 hier ingezongen door Els Mondelaers. Horen we een glissando naar beneden, dan zien we Martens ook een beweging met de armen naar beneden uitvoeren bijvoorbeeld.

Opvallend is het wat desolate, eenzame gevoel dat de voorstelling geeft wanneer Martens zijn trainingspak heeft uitgedaan dat doet denken aan, en mogelijks gewoon ook refereert naar zijn eigen solo 'Ode to the attempt'. Lostmovements zou dus wel eens beschouwd kunnen worden als een verlengde daarvan en een aankondiging van 'Passing the Bechdel test' op het einde. In een futuristisch spacy maar verder kale omgeving waarvoor beeldend kunstenaar Katleen Vinck tekende, bevindt Martens zich. Zij refereert onder andere naar Wilhelm Lehmbruck en diens Der Gestürzte.

Het sci-fi-gevoel is nooit veraf, maar ook de eenzaamheid is dat niet. Als een fragiel ritueel zien we Jan Martens de eerste passen zetten, wat dan al opvalt en wat uiteindelijk voor de ganse voorstelling zal gelden is de focus op arm- en handbewegingen. Secuur en vloeiend toont ie ze op erg natuurlijke wijze met veel

gevoel voor finesse en uiterste zorgvuldigheid. Die puurheid, harmonie, respect en sereniteit kent zijn climax halfweg de voorstelling wanneer Martens van bovenuit belicht wordt, golft met de armen, molenwiekt, en de lichtstrepen die op het podium schijnen in combinatie met zijn beweging een optische illusie veroorzaken waarbij je het gevoel krijgt dat ie razendsnel met de armen beweegt. Daar tegenover staat een zeer rustige beweging waarbij hij de handen tegen elkaar plaatst, de armen gestrekt boven zijn hoofd, zo een driehoek vormend, de handen lichtjes uit elkaar haalt, laat zakken om ze vervolgens op de ogen te leggen. Martens trekt overigens vaak een geometrische lijn met zijn lichaam. Een hoek van negentig graden (benen en bovenlichaam), een driehoek (benen) terwijl ook een beeld van overgave te zien is wanneer hij met beide benen parallel naast elkaar staat en de armen open heeft gericht naar de hemel. De kromme (bv. wanneer Martens op handen en voeten zijn buik de lucht in duwt), de spiraalvorm, en cirkel is weliswaar ook aanwezig wanneer ie een diagonaal over het podium trekt bijvoorbeeld, of gewoon rondwandelt over het podium, de ruimte verkennend. Die wandelscène is ons echter iets te banaal, duurt te lang en voelt als tijdvulling/recuperatie aan.Â Â Â

Lostmovements verliest zichzelf dus soms in het (niet of banaal) bewegen, maar wanneer Martens zich in het midden plaatst, krijgen we pure schoonheid (in zijn schijnbare eenvoud) voorgeschoteld wanneer ie de armen en het lichaam beweegt terwijl ie met beide benen stilstaat. Zie daar gerust een tegenstrijdigheid in of net een bevestiging van de titel van dit werk.

< Bert Hertogs >